

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 253/09-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. júna 2009 prerokoval sťažnosť G. P., L., zastúpenej advokátom JUDr. J. G., P., vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10 Co/5/2009 z 25. februára 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť G. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. mája 2009 doručená sťažnosť G. P., L. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co/5/2009.

Z obsahu sťažnosti okrem iného vyplynulo, že: „Dňa 15. 02. 2008 podal bývalý manžel sťažovateľky M. P. na Okresný súd Prešov návrh, ktorým sa domáhal, aby súd určil, že on a sťažovateľka sú bezpodielovými spoluvlastníkmi bytu č. 6 na 2. poschodí bytového domu v L. na Ul. ..., súp. č. bytového domu 352 v podiele 1/1, zapísaného na LV č. 2292, k. ú. L. . (...)

Sťažovateľka predložila súdu zmluvu o prevode vlastníctva k bytu zo dňa 01. 06. 1998 uzavretú medzi predávajúcim Slovenská republika - Okresný úrad S. (...) a sťažovateľkou ako kupujúcim. Predmetom tejto kúpnej zmluvy bol vyššie uvedený byt a podiel na spoločných častiach bytového domu a na zastavanom pozemku. (...)

O návrhu M. P. rozhodol Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 27. 10. 2008, sp. zn. 9C/17/2008 tak, že vyhovel návrhu a určil že predmetný byt je v bezpodielovom spoluvlastníctve navrhovateľa M. P. a sťažovateľky.

Sťažovateľka proti tomuto rozsudku podala odvolanie, ktoré odôvodnila tým, že peniaze na kúpu predmetného bytu jej poskytli jej rodičia ako dar, čo uviedla aj pred okresným súdom. Táto skutočnosť je uvedená aj v rozsudku zo dňa 27. 10. 2008. (...)

Podľa vyhodnotenia Najvyššieho súdu ČSR uverejneného pod sp. zn. R 42/1972 veci získané výmenou za vec alebo z výťažku veci, ktorá bola v osobnom vlastníctve jedného z manželov sú naďalej v osobnom vlastníctve tohto manžela. Nejde tu totiž v takom prípade o nadobudnutie nového majetku ani o rozmnoženie doterajšieho majetku za trvania manželstva, ale o zmenu, ktorá nemá vplyv na povahu týchto vecí ako predmetu osobného vlastníctva (Cpj 88/71).

Sťažovateľka získala peniaze na kúpu predmetného bytu darom od svojich rodičov a tieto peňažné prostriedky boli teda v jej výlučnom vlastníctve. Byt nadobudla žalovaná za tieto darované peňažné prostriedky, a preto byt naďalej zostáva v jej výlučnom vlastníctve.

O odvolaní sťažovateľky rozhodol Krajský súd Prešov rozsudkom zo dňa 25. 02. 2009, sp. zn. 10Co/5/2009, ktorý bol doručený sťažovateľke dňa 06. 03. 2009 tak, že potvrdzuje rozsudok súdu prvého stupňa a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Sťažovateľke namieta, že bolo porušené jej základné právo na to, aby jej záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jej občianskych právach alebo záväzkoch

alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nej podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. (...)

Sťažovateľke namieta, že bolo porušené jej základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. (...)

Sťažovateľka nepodala podnet na mimoriadne dovolanie. Podľa uznesenia Ústavného súdu II. ÚS 42/2001 mimoriadne opravné prostriedky, ktoré sťažovateľka nemôže uplatniť osobne, nie je potrebné vyčerpať pred podaním podnetu na Ústavný súd Slovenskej republiky, keďže ich nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú jej priamo dostupné.“

Sťažovateľka napokon navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo G. P. na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo postupom a rozsudkom Krajského súdu Prešov, sp. zn. 10Co/5/2009 z 25. 02. 2009 porušené.

Rozsudok Krajského súdu Prešov, sp. zn. 10Co/5/2009 z 25. 02. 2009 zrušuje a vec vracia Krajského súdu Prešov na ďalšie konanie.

G. P. priznáva náhradu trov konania.“

Sťažovateľka súčasne navrhla, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu (rozhodnutia orgánu štátu) v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05).

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 10 Co/5/2009 z 25. februára 2009.

Obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je predovšetkým poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania. Zmyslom tohto základného práva je nielen umožniť každému prístup k súdu, ale čl. 6 ods. 1 dohovoru priznáva aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, teda spravodlivý proces.

Ústavný súd zohľadňujúc svoju doterajšiu judikatúru pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takéhoto výkladu a uplatňovania s ústavou, respektíve s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutia všeobecných súdov len v prípade, ak v konaní, ktoré predchádzalo ich vydaniu, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 82/04).

Krajský súd svojím rozsudkom vo veci sp. zn. 10 Co/5/2009 z 25. februára 2009 ako súd odvolací zamietol odvolanie sťažovateľky proti rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 9 C 17/2008 z 27. októbra 2008, pričom z odôvodnení napadnutého rozhodnutia najmä uviedol:

«(...) Po(...) preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalovanej nie je opodstatnené. Odvolací súd sa pritom v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a len na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia v súlade s § 219 ods. 2 O. s. p. dodáva:

Podľa ustanovenia § 143 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred

uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnenému nástupcovi pôvodného vlastníka.

Je pravdou, že v zmysle žalovanou uvedenej judikatúry (R 42/1972) aj veci získané výmenou za vec alebo z výťažku z predaja veci, ktorá bola vo vlastníctve jedného z manželov, sú naďalej vo vlastníctve toho manžela. Ide o tzv. transformáciu veci. V tomto prípade ale predmetný byt nebol získaný výmenou za vec patriacu do vlastníctva žalovanej a ani z výťažku z predaja takejto veci. Aj keď podľa právnej teórie občianskeho práva sú vecou aj peniaze (ide o zastupiteľnú vec), odvolací súd má za to, že v tomto prípade nie je možné vykladať právnu vetu uvedeného judikátu až natoľko extenzívne, ako to uviedla žalovaná v odvolaní. Takýto extenzívny výklad by bol totiž spôsobilý absolútne rozvrátiť význam a obsah inštitútu bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Je nepochybné, že predmetný byt bol prevedený v čase, keď boli obaja účastníci konania manželmi a v čase, keď ich bezpodielové spoluvlastníctvo manželov trvalo. Pokiaľ žalovaná tvrdí, že na odkúpenie bytu použila peniaze, ktoré jej osobne darovali jej rodičia, tak toto jej tvrdenie je pre nadobudnutie vlastníckeho práva k bytu bezvýznamné. Preto odvolací súd nepovažoval za potrebné vykonať dokazovanie výsluchom svedkov tak, ako to navrhla žalovaná. Uvedené tvrdenie by mohlo mať význam (v prípade jeho preukázania) pri vypořádavaní BSM, pri ktorom sa podľa § 150 Občianskeho zákonníka prihliada na to, čo zo svojho majetku manžel vynaložil na spoločný majetok. (...)»

Podľa názoru ústavného súdu uvedený postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľka sa so skutkovým hodnotením a následne s právnym posúdením a názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom skutkových omylov a právnych názorov všeobecného súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť

napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajského súdu takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v tomto smere odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

V nadväznosti na tento záver ústavný súd odmietol aj tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, pretože vzhľadom na okolnosti danej veci k porušeniu tohto základného práva ani nemohlo dôjsť (mutatis mutandis IV. ÚS 150/09).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti, tak ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2009